

MARIBORSKI VEČERNIK „JUTRA“

Cena 1 Din

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13 / Telefon 2440 in 2450
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglaš po ceniku / Oglaš
sprejema tudi oglašni oddatek „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čakovni račun št. 11.400

Pokret nizozemskega fašizma

ZANIMIVO POROČILO »NEUES WIENER JOURNALA«.

Rimski dopisnik »Neues Wiener Journala« dr. Gustav Glässer je objavil nedavno v svojem listu zanimivo poročilo o rimskem obisku voditelja holandskih fašistov J. A. Vaarsa. Vaars je obiskal tajnika italijanske fašistične stranke in ostale veljake ter skušal najti pri njihopore za svoje gibanje, ki doslej svetu sploh ni bilo znano. Ta vest je ostala skoraj neopazena, je pa za ilustracijo fašističnih teženj zelo važna, saj nam potrjuje že večkrat naglašeno dejstvo, da postaja fašizem mednarodni pokret in je Rim tista centrala, kjer se zbira in po-čuje ta najnovejša internacionalna ne-istopnega nacionalizma in skrajnega so-vmizma. Dr. Glässer pa opisuje v svo-jem poročilu tudi probleme politične bor-be na Nizozemskem, o katerih pravi:

Na Nizozemskem je stopila nedavno na pozornico nova mladina, ki se preže-ja z novim duhom upira sistemu vlada-nja, ki dopušča, da širi v državi Moskva-ske »sarmatske« ideologije, poslužujoč se pri tem komunistične in socialistične stranke. Prepričana je, da se mora na vsak način preprečiti še nadaljino vbriz-gavanje tega strupa v glavne žile nara-oda in države. Zaradi tega se je nizozem-ska mladina v zadnjem času prilagodila oni politični struji, ki je izšla iz Rima in je diametralno nasprotje one iz Moskve. Ta mladina se je navedla, da se morajo interesi države in naroda postaviti nad ego-istična stremjenja človeka poedinca. Duh požrtvovalnosti, ki je prešel to mla-dino, spominja na začetke italijanskega fašizma iz leta 1919—1922.

Politična in verska slika današnje Nizo-zemske je svetu docela nepoznana. Tre-ba je namreč samo pomisliti, da je v državi 47 političnih strank in nič manj ko okoli 706 verskih pokretov. Zmagal je povsod uničujoči duh sektarstva, ki ga je treba premagati, kar je najtežja naloga sedanjosti. Obstojale pa so na Ni-zozemskem že doslej stranke, ki so se imenovale fašistične, toda brez pravice do tega naslova, ker so bile osnovane na načelih liberalizma in zasebnega ego-izma, katera je pravi fašizem docela za-vrge. Ustanovitev prave fašistične or-ganizacije na Nizozemskem je bila šele dne 31. decembra l. 1930., ko je rdeča nevarnost že docela pretela uničiti drža-vo. Rdeči so bili zasidrani povsod: v

parlamentu, deželnih zborih in v občin-skih svetih. Ta svoja mesta so pa izko-riščali samo zato, da so črpali iz njih bogate koristi zase, svoje prijatelje in kliente. Nizozemska je postala pozorišče najogabnejšega nepotizma. Njeni »narod-ni zastopniki« so povsod oškodovali ljudstvo, katero so zastopali, na tak na-čin, da se je to postopanje moralo para-lelizirati samo s pobijanjem po določe-nem načrtu.

Mlada fašistična organizacija, je dejal J. A. Vaars dr. Glässerju, ne razpolaga ne z velikimi denarnimi sredstvi ne s šte-vilnimi pristaši, ker ji za to manjka pre-potrebno časopisje. Vzrok je po Vaarso-vih besedah to, da nizozemski fašisti ne poznajo izsiljevanja in korupcije, ki edi-na lahko ustvari gibanju kapital in ki se je politični pokreti drugod tako radi po-služujejo. Nizozemski fašisti se ne mo-rejo poslužiti drugih sredstev ko: borbe, žrtve in idealizma. Čas oklevanja je mi-nil, in oni morajo s sigurnimi koraki v bodočnost. Dr. Glässer pravi tu, da je nizozemska mladina prepričana, da mo-rejo samo fašistične ideje ustvariti vsem narodom pravični red(?) Nasprotniki nizozemskega fašizma se zato vedno bolj zavedajo preteče nevarnosti, zato ne mine nobeno zborovanje brez napa-dov in spopadov. Tako je n. pr. o priliki zadnjega glavnega občnega zbora sku-pina rdečih napadla fašiste in posledica so bili številni ranjenci na obeh straneh.

Zanimiv je za nizozemske fašiste tudi boj proti brezboštvo, ki predstavlja po njihovem mnenju veliko nevarnost za človeško civilizacijo. Komunisti so ob neki priliki priredili razstavo ateizma, na kateri je bila tudi streljarna: tarče so bili kipi papeža, Mussolinija itd. Oblasti se zaradi tega niso ganile, zato so fašisti razstavo napadli in jo podrli. Taki spo-padi so sedaj vsakdanji pojav. Pri tem se fašizem tako krepi, da mora z njim ra-čunati vsaka vlada.

Tako hodi torej tudi nizozemski faši-zem po potih, po katerih je hodil in še hodi italijanski in nemški. Iz izjav nizo-zemskega Mussolinija J. A. Vaarsa pa zveni spoznanje, da gledajo nizozem-ski fašisti na fašizem in svet precej — naivno, da se »fašiste« le bolj igrajo in zato menda niso tako zelo nevarni, ka-kor bi radi bili.

Posledice sporazuma v Ottawi

KOMENTARJI LONDONSKEGA TISKA. PRIPRAVE ZA SVETOVNO GOSPODARSKO KONFERENCO. ODPOVED ANGLEŠKO - RUSKE POGODBE.

LONDON, 30. avgusta. V svojih ko-mentarijih službenih poročil o ottawski konferenci, ki so bila objavljena po seji vlade, na kateri so ministri, ki so se ude-ležili ottawske konference, podali po-drobno poročilo o poteku in rezultatih, naglašajo včerajšnji londonski listi, da so doseženi rezultati popolnoma zadovoljivi in da se bodo nedvomno v najkrajšem času pričela pogajanja med Anglijo in vsemi na angleškem tržišču zainteresi-

ranimi državami glede revizije obsto-ječih trgovinskih pogodb.

»Times« trdi, da so po uspešnem za-ključku ottawske konference znatno na-rasli izgledi na uspeh svetovne gospo-darske konference v Londonu. »Morning Post« napoveduje, da bo prva posledica sporazuma, ki ga je sklenila Anglija z dominioni na konferenci v Ottawi, odpo-ved angleško-ruske trgovinske pogodbe.

Amerika nadzira Japonce

WASHINGTON, 30. avgusta. Ker so Japonci ojačili svojo posadko v Sangha-ju, je prejel diplomatski predstavnik Združenih držav na Kitajskem od svoje vlade naredbo, da mora pozorno slediti vsem dogodkom in opozoriti japonske oblasti na veliko nevarnost, ki bi lahko nastala, če bi Japonska zopet skušala iz-vesti kako vojno akcijo.

Otvoritev nemškega parlamenta

SPORAZUM MED CENTRUMOM IN HITLERJEVCI ZA SKUPNO TAKTIKO IN IZVOLITEV PREDSEDSTVA V DRŽAVNEM ZBORU IN PRUSKEM DEŽELNEM ZBORU.

BERLIN, 30. avgusta. Nasprotno od svoje dosedanje taktike so narodni so-cialisti o priliki današnje otvoritve dr-žavnega zbora popolnoma spremenili način borbe. Že včeraj so dospeli v Ber-lin skoro vsi poslanci državnega zbora in pruskega deželnega zbora, kjer so se udeležili sej svojih klubov in določili tak-tiko za današnjo sejo.

Adolf Hitler se je sinoči dalje časa razgovarjal z državnim kancelarjem von Papenom in generalom Schleicherjem. O sestanku je bil izdan uradni komunike, ki pravi, da so bili razgovori docela za-sebnega značaja, ker se stališče narodno socialistične stranke napram Papenovemu kabinetu v zadnjem času ni prav nič spremenilo. V dobro poučenih krogih pa se kljub temu zatrjuje, da je von Papen vprašal Hitlerja, če ne bi sedaj, po ob-javi vladnega programa, spremenil svo-jega stališča? Hitlerjev odgovor se je glasil, da narodna socialistična stranka vsako sodelovanje s von Papenom slej ko prej odklanja in zahteva, da se ji v celoti izroči vodstvo državnih poslov.

Po vsem tem je postalo jasno, da nima Papenova vlada v parlamentu zaslonbe v nobeni skupini in da ga bo zato sko-raj gotovo razpustila, ne glede na razvoj dogodkov v njem samem.

Proti italijanskemu imperializmu

AMSTERDAM, 30. avgusta. Na da-našnji plenarni seji protivojnega kon-gresa se je pripetil značilen incident. Neki maskirani italijanski mornar je vstopil v dvorano in imel goreč govor proti italijanskemu imperializmu, ki predstavlja resno nevarnost za sve-tovni mir. Dvorana je bučala od sil-nega navdušenja in pritrjevanja, mor-nar pa se je zopet maskiran odstranil, da ga ne bi spoznali navzoči fašistični odposlanci.

Jugoslavesnka udružena banka

BEOGRAD, 30. avgusta. Ministrski svet je na predlog ministra za trgovino in industrijo odobril, da se sme »Jugosla-venska udružena banka« poslužiti člena 5. zakona o zaščiti kmetov. Uredba, ki velja za »Jugoslavenko udruženo ban-ko«, je istovetna z uredbo, ki je bila predpisana na podlagi omenjenega zaka-na za »Ljubljansko kreditno banko.« Z odlokom ministra za trgovino in indu-strijo je bil imenovan za komisarja »Ju-goslavesnke udružene banke« zagrebški odvetnik dr. Aleksander Stuhlhofer.

MAETERLINCKOVO ODLIKOVANJE.

BRUSELJ, 30. avgusta. Včeraj je sla-vil slavni pesnik Maurice Maeterlinck svoj 70. rojstni dan. Belgijski kralj je ob tej priliki odličnega pesnika, ki je že tu-di Nobelov nagajenec, povzdignil v gro-fovski stan.

SENZACIONALEN SAMOMOR V NEMČIJI.

LÜBECK, 30. avgusta. V svojem hamburškem stanovanju je napravil samomor sodni svetnik Wibels, pred-sednik sodnega senata v svetovno znanem libeškem Calmettejevem pro-cesu. Vzrok samomora še ni ugotov-lien.

KAOS V BRAZILIJU.

RIO DE JANEIRO, 30. avgusta. Poro-čila vlade, kakor tudi vstašev, govore o zmagah. Vlada poroča, da je vrgla vstaše daleč nazaj in da so utrpli velike izgu-be. Nasprotno pa poročajo iz vstaškega glavnega tabora, da so bili vsi napadi vladnih čet odbiti, nakar so vstaške čete izvedle na vsej črti uspešen protinapad. Nadaljna vstaška poročila pravijo, da je prešel vladni general Fortinho s 3 pe-hotnimi bataljoni na njihovo stran.

ARETACIJA HABSBUŽANA NA ŠPANSKEM.

BARCELONA, 30. avgusta. Bivši nadvojvoda Karel Habsburški, ki je bil na odredbo seviljskega guvernerja tukaj aretiran radi suma, da je sode-loval v monarhistični zaroti generala San Juria, je pri zaslišanju izjavil, da ni imel nobenih stikov z zarotniki in da niti ni vedel, da se kak državni prevrat sploh pripravlja. Kljub temu pa ga oblasti niso izpustile in so ga prepeljale v seviljski preiskovalni za-por.

FAŠISTIČNA ZMAGA V SAN MARINU.

RIM, 30. avgusta. V republiki San Ma-rino so bile volitve v zakonodajno skup-ščino, ki šteje 60 poslancev. Zmagali so fašisti brez protiliste.

STRAŠEN ZLOČIN V HERCEGOVINI.

MOSTAR, 30. avgusta. Na planini Mo-rini pri Nevesinju je bil predvčerajšnjim odkrit strašen zločin. Na kraju, imeno-vanem Alipašina livada, so našli kmetje truplo brez glave, ki mu je bilo iz prsi iztrgano srce. Ob truplu je ležala okrv-avljena sekira, s katero je bil grozni zločin izvršen. Sodna komisija je ugot-o-vila, da je bil zločin izvršen že pred 3 dnevi in je v mrtvecu spoznala 70 let-nega oskrbnika Gjorgja Zorana. O mori-li-ku in vzroku strašnega umora zaenkrat še ni sledu.

Herriotov obisk v Angliji

LONDON, 30. avgusta. V Anglijo sta predalnočnim prispela francoski mini-strski predsednik Herriot in francoski notranji minister Chautemps. Herriot se je nastanil na otoku Jerseyu, kjer se bo sestal z angleškim notranjim ministrom Samuelom. Temu sestanku pripisuje ta-ko angleška kakor tudi francoska jav-nost važen političen pomen.

Dnevne vesti

Vprašanje mariborske mestne tržnice

K NAČRTU ARHITEKTA CZEIKEJA.

»Slovenec« je v nedeljski številki objavil članek »Mariborska tržnica« s projekcijsko sliko tukajšnjega arhitekta g. Czeikeja, ki predlaga, naj bi se nova moderna mestna tržnica zgradila v sredini mesta, t. j. na sedanjem nezazidanem prostoru med novo Bergovo hišo in državnim mostom na Glavnem trgu. Misel uporabitve tega prostora v to svrhu ni nova in originalna, kajti izprožili smo jo v »Večerniku« že pred leti, ko smo nastopili proti temu, da bi se nova tržnica zgradila na prostoru Dravske vojašnice ali celo na novem delu Glavnega trga, nov pa je projekt, ki vsekakor zahteva, da se spregovorimo o njem tudi mi.

G. arh. Czeike si je zamislil to zares moderno in impozantno tržnico tako, da bi imela z dravske strani 6, s strani Glavnega trga pa štiri nadstropja v površini 28x50 m. Poslopje ne bi segalo prav do mosta, ampak bi bilo spojeno z njim z 10 m dolgo ploščadjo. Vsa nadstropja bi obstojala iz raznih betonskih ploskev, zvezanih medsebojno z betonskimi stebri. Od pritličja do vrha bi vodile dve mogočni stopnišči, poleg njih pa cela vrsta dvigal za blagovni in osební promet. Dovoz za blago obil bi bil od dravske strani pod mostom. V pritličju bi se tu razkladalí vozovi, vršila bi se prodaja naravnost z vozov in pod tremi mostnimi oboki bi bila shramba za kmečke vozove. V nadstropju, ki bi bilo od Glavnega trga še pod zemljo, pa bi se nahajale tržnice mesarjev in hladilne celice za meso in zelenjavo. Mesarjem bi se s tem izpolnila davna želja po hladilnici poleg prodajne stojnice. V pritličju od Glavnega trga bi bilo pod daleč naprej segajočo kolonado postajališče mestnih avtobusov in čakalnica potnikov, zadaj pa stojnice za celodnevno prodajo. V o-

stalih nadstropjih pa bi se vrstile stojnice za običajne tržne dni. Vrh bi zaključila velika zborovalna dvorana in prostor tržnega nadzorstva. Celokupna ploskovna izmera, katero bi nudila vsa nadstropja, bi znašala 5200 m² ter bi bilo prostora za 54 mesarskih stojnic, 60 hladilnih celic in 470 prodajnih miz. Vsi trije trgi, na katerih se sedaj razvija mariborsko tržno življenje, pa nudijo za prodajo le 3940 m² ploskve; tržnica bi torej zadostovala po svoji izmeri še desetletja za potrebe Mariborčanov.

Finančna stran načrta je lahko rešljiva. Celotna stavba je proračunana na 3.500.000 dinarjev. Posamezne prodajne organizacije, kot n. pr. mesarska zadruga, bi gotovo prevzele same del stroškov za opremo hladilnic in stojnic, kar bi stroške znižalo. Poleg tega bi se stavba sama z najemnino kmalu amortizirala, saj dobiva mestna občina sedaj samo na tržnini okoli 600.000 Din dohodkov na leto.

Prepričani smo, da bi bil na ta način najidealnejše rešen ta naš pereči problem, zato mislimo, da bi morala mestna občina takoj osvojiti idejo in jo temeljito proučiti ter eventualno še izpopolniti. S tem ne bi dobili le tržnice, ampak tudi impozantno stavbo, ki bi krasno zaključevala južno fronto novega dela Glavnega trga. In kar je še bolj važno, stavba bila razmeroma poceni in bi se tako dala zgraditi že v najkrajšem času. Proti projektu pa, da bi se v ta namen zazidal novi del Glavnega trga, kakor predlaga nekateri gospodje, mora ostati soglasno vsa mariborska javnost. Naše mesto je itak povsod pretesno, in če bi se uničil še ta prehod, bi bili še bolj v zagateh kakor smo že sedaj.

Pred praznikom naših strelcev v Ljubljani

Nagradnega streljanja se udeležijo iz mariborskega okrožja nad 300 tekmovalcev.

Obsežni in lepi lepaki po izložbenih oknih in kioskih naznanjajo veliko in pomembno, slavje naših strelcev, ki bo v času od 4. do 9. septembra v Ljubljani. Nagradnega tekmovanja se bo udeležilo nad 1000 strelcev. Častno bodo zastopale strelske družine iz vse države.

Strelske družine so danes razširjene povsod. Po vojni se je strelski sport naglo razvil, tako, da tvori danes mogočno narodno obrambo. Demokratska so načela strelskih družin, ki združujejo v svojih vrstah vse sloje in vzgajajo svoje strelce v bratstvu in ljubezni do domovine. Viteški je ta sport in njegovi pripadniki so najboljši čuvarji mej, ki jih je začrtala usoda naši domovini.

Tekmovanje strelcev je združeno s pomembnim in radostnim dogodkom. Istočasno bo namreč slovesno razvit tudi prapor zveze strelskih družin, ki ga je poklonil kralj. Svečanosti, ki bo na garnizijskem strelišču, bo prisostvoval najbrže vladar sam in z njim bodo najodličnejši predstavniki naše javnosti. Po blagoslovitvi in slovesnem razvitju se bo pričelo na vojaškem strelišču tekmovalno streljanje na 17 tarč za krasna darila in pokal. Najlepsi in najdragocenejši so pokali, ki so jih darovali kralj, kraljica in prestolonaslednik Peter. Skupno je razpisanih 275 nagrad. Kraljev pokal si bo priborila na zmagovalni tarči ekipa, ki bo dosegla najmanj 80 odstotkov predpisanih točk.

Za tekmovalce so se prijavili najboljši strelci iz vse države. Kragujevsko okrožje jih je prijavilo 300, šumadijsko 300, ljubljansko 200 itd. Vsako strelsko družino sme zastopati samo pet tekmovalcev, od katerih ima pravico vsak na 60 strelcev. Od teh sme oddati dvajset zaporednih v vsakem stavku. Vsak strelce lahko tekmuje na poljubni tarči. Mariborsko tekmovalno ekipo bodo tvorili: prof. Pero Cestnik, dr. Hugo Robič, Robert Vukmanič, puškar Dušan Hinič, podpolkovnik Stanišič, polkovnik Putniković in upravnik Slavko Reja.

Tekmovali pa bodo tudi lovci na dveh lastnih tarčah. Slovensko lovsko društvo proslavi letos 25letnico svojega obstoja in jo združil s proslavo strelskih družin. Pričakujemo, da bo naša mariborska tekmovalna ekipa v Ljubljani prav častno odrezala. Nekatera imena strelcev nam jamčijo uspeh. Strelci mariborskega okrožja se odpeljejo v Ljubljano v nedeljo 4. septembra s prvim ljubljanskim vlakom, ki odhaja ob 5.20 iz glavnega kolodvora.

UREDNIŠTVO »VEČERNIKA«

in mariborsko uredništvo »Jutra« je sedaj v Gosposki ulici 11, prvo nadstropje, telefon št. 2440. Uprava je do preselitve še na Aleksandrovi cesti 13, telefon št. 2455.

Na dopustu.

Prvi državni pravdnik tukajšnjega državnega tožilstva g. dr. Jančič je nastopil redni letni dopust. Nadomešča ga državni pravdnik g. dr. Zorjan.

Šahovski mojster Pirc na turneji.

Naš šahovski mojster Vasja Pirc je doslej na svoji turneji po naši domovini dosegel prav lepe uspehe. Predvčerajšnjim je došel v Split in tam odigral simultanko s splitskim šahovskim klubom. Iz Splita odpotuje na Sušak.

Opozorilo staršem!

Ravnateljstva mariborskih meščanskih šol opozarjajo starše, ki nameravajo vpisati svoje otroke v meščansko šolo, da je po novem odloku ministrstva prosvete treba plačati šolnino v polovični višini od šolnine za srednje šole. Pri vpisu se mora vsak učenec oziroma učenka izkazati s potrdilom pristojnega davčnega urada o višini letnega neposrednega davka, ki ga plačujejo starši ali otroci.

Glasbena Matica v Mariboru.

Vpisovanje bo od 6. septembra dalje do preklica vsak dan, izven nedelj in praznikov, od 9. do 11. in od 15. do 17. ure. Redni pouk se prične v četrtek, 15. septembra popoldne.

Posestno gibanje.

Posestnika Franc in Marija Vrečko sta prodala hišo na Aleksandrovi cesti št. 83. geometru Adolfu Götzlu za 246.000 Din.

Planinska maša.

V nedeljo 4. t. m. ob priliki 25letnice Ruške koče bo planinska maša že ob 9. in ne ob 10. uri, kakor je to bilo prvotno najavljeno.

Združenje gledaliških igralcev kraljevine Jugoslavije, mestni odbor Maribor.

Na rednem občnem zboru, ki ga je imel pretekli ponedeljek mestni odbor Združenja gledaliških igralcev, je bil izvoljen za predsednika g. Jože Kovič, za podpredsednika g. Vlado Skrbinšek, za tajnika g. Danilo Gorinšek, za blagajničarko gđ. Elvira Kraljeva, za odbornika pa Fran Tovornik.

Ležišča črnega premoga v Košakih.

Rudosledec g. Ošlak je po dolgem raziskovanju odkril tudi v Košakih ležišča črnega premoga. Če bi se merodajni činitelji resno zavzeli za njegova odkritja, bi bilo to nedvomno velikih koristi za Maribor, ker so ležišča blizu mesta, ki ima precejšnjo industrijo. Realizacija Ošlakovih odkritij pa bi bila tudi prepomembna za naše gospodarstvo.

Konferenca o kmečkih dolgovih.

Ministrstvo za trgovino in industrijo je sklicalo za 2. september v Beograd konferenco, na kateri bodo razpravljali o vprašanju kmečkih dolgov in o načinu rešitve tega vprašanja po poteku veljavnosti zakona o zaščiti kmeta. Na konferenci bodo sodelovali tudi predstavniki gospodarskih zbornic poleg predstavnikov vseh ostalih zainteresiranih korporacij.

Na potovanju omagal.

Že pred štirimi tedni se je podal peš na potovanje po naši domovini neki mariborski dijak Tone V. Ker pa so mlademu fantu zmanjkala vsa sredstva in ni zadnje dni ničesar zaužil, je omagal na cesti pri Kaštelu Gomilicah. Obležal je nezavesten in so mu pomagali na noge dobri ljudje, nakar je nadaljeval svojo pot proti Jadranu.

Službeni list

dravske banovine objavlja v 68. številki: uredbu o odmeri in pobiranju davka na luksuz, uredbu o spremembah uredbe o davku na poslovni promet, nadalje o lajšave za začasno vezane terjatve inozemcev pri izvozu sadja, razpis o skupnem davku na blago iz poštnih paketov in uvoznem carinjenju orodja.

Izletniški vlak k veslaškim tekmam v Beograd.

Ljubljanska železniška direkcija vpele k veslaškim tekmam, ki bodo 3. in 4. septembra za prvenstvo Evrope na Savi v Beogradu, poseben izletniški vlak z odhodom iz Ljubljane gl. kol. v petek dne 2. septembra ob 20.20. Vsak potnik ima pri vožnji s tem izletničkim vlakom dvetretjinski popust brez vsake formalnosti, izkaznice ali potrdila. Vožnja tja in nazaj v tretjem razredu iz Ljubljane stane le 134 Din. Enake ugodnosti so deležni izletniki vseh postaj v dravski banovini, ako se pripeljejo s priključnimi vlaki v Ljubljano, odnosno na Zidani most, kjer morajo prestopiti v izletniški vlak. Kdor si hoče zagotoviti prenočišče v hotelih v Beogradu, naj se prijavi pri društvu »Putnik«. Prijave za vožnjo z izletničkim vlakom sprejema v Ljubljani Maribor in Celju društvo »Putnik«, na vseh ostalih postajah šef dotične postaje. Povratek iz Beograda bo v nedeljo 4. avgusta zvečer ob 22. uri.

Jadranaš!

V petek, dne 2. 9. 1932 se začnejo zopet redne pevske vaje v dosedanjem prostoru. Ob tej priliki vabimo vse one pevce, ki so svojčas že sodelovali pri »Jadranu« in tudi nove pevce, da se priključijo. Pevske vaje so v državni realni v pritličju. Odbor.

V tujem zelniku.

Sinoči sta srečala dva mladeniča meščanskega pomočnika Josipa Preloga iz Nove vasi, ko je vasa pri nekem posejškem dekletu. Že delje časa sta kuhala nanj jezo, zato sta sinoči z njim tudi krvavo obračunala. Z železnim »boksarjem« sta mlada fanta preiskujala trdoto pomočnikove glave. Hudo poškodovanega Preloga so prepeljali v bolnišnico, pri dekletu in pri obeh hudih fantih so se pa oglasili orožniki.

Ukradeno žensko kolo.

Včeraj popoldne je nekdo odpeljal Antonu Ravnjaku izpred trgovine Medič in Zankl na Glavnem trgu skoro novo, črno pleskano žensko kolo znamke »Puch«, vredno 1300 Din.

Pri boleznih želodca, črevesja in prebavljanja privede uporaba naravne »Franz Josefove« grenčice prebavne organe do rednega delovanja in tako olajša tok hranilnim snovem, da preidejo v kri. Zdravniška strokovnjaška izvedenja poudarjajo, da se »Franz Josefova« voda zlasti koristno izkaže pri ljudeh, ki se malo gibljejo. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Strel iz zasede.

Ko se je v Sodincih v ptujskem okraju spravljal preteklo soboto posestniški sin Martin Plohl k počitku, je na dvorišču počil strel, ki ga je zadel v trebuh, da se je zgrudil. V napadalcu je spoznal Martin svojega starega sovražnika, ki se je hotel nad njim maščevati. Že lansko leto ga je bil namreč hudo poškodoval in je bil zato obsojen. Civilna pravda glede odškodnine pa še ni končana in bi morala biti razprava te dni. Martinov sovražnik se je že večkrat izrazil, da ga bo spravil s sveta, da mu ne bo potem treba plačevati dosmrtnih rente, za katero se je pravdal pohabljeni Martin, katerega stanje je sedaj zelo kritično.

Predzna tatvina.

Pri posestniku Ivanu Mlakarju v Radizelu sta se oglasila preteklo soboto dva moška ter ga prosila za delo. Ker pa je imel Mlakar takrat nujen opravke, se je za trenutek odstranil, in ko se je povrnil ni bilo moških več. Izginila sta, kot bi se v zemljo pogreznila. To je dalo povod, da je Mlakar stopil v sobo, kjer je opazil odprto omaro, iz katere sta mu odnesla okrog 5000 Din gotovine. Odnesla sta mu tudi hranilno knjižico in nekaj boljše obleke. Obupan je Mlakar prijavil tatvino orožnikom, ki zasledujejo sedaj predzna storilca.

V roki pravice.

Čim je včeraj popoldne prestopil našo mejo neki Anton H., že so mu napovedali naši orožniki aretacijo. Toneta H. zasleduje namreč ljubljansko deželno sodišče radi raznih hudodelstev. Pred letom je bil pobegnul preko meje, sedaj pa bo prejel zaslužen kaznen.

Ponesrečena kolesarka.

Na državni cesti blizu Slivnice je padla 20-letna delavka Anica Zelenkova tako nesrečno s kolesa, da si je pri padcu hudo poškodovala desno oko. Zdravi so v mariborski bolnišnici.

Na rjav žebelj je stopil.

Delavec Jurij Klemenčič od Sv. Martina pri Vurbergu je že prejšnji teden stopil na rjav žebelj. Ni se pa dosi zmešnil za bolečine. Šele ko mu je začela noga močno otekati, je poiskal zdravniško pomoč. Ker je zdravnik ugotovil, da je že nastopilo zastrupljenje krvi, so Klemenčiča spravili v bolnišnico.

Dve nezgodi.

Pri Sv. Kungoti je po nesrečnem naključju padla v precej globok jarek 12-letna rejenka Terezija Emeršičeva. Pri padcu si je dekle zlomilo levo roko v zapestju. V Grušovi pa je padel z visoko naloženega voza delavec Ivan Bamšek in si hudo poškodoval prsni koš. Oba ponesrečenca so prepeljali v bolnišnico.

Reševanje turistov z letali.

Švicarski planinski klub je nabavil 4 letala, ki jih bo uporabljal v primerih planinskih nesreč. Čim bo klubu prijavljena kaka nesreča v gorovju, bodo letala takoj odletela na mesto, kjer se je turist ponesrečil ali izginil in ugotovila njegov položaj in stanje. Preskrbela bodo ponesrečenca s potrebno hrano za čas dokler bo moral še vzdržati na mestu nesreče, med tem bodo pa odletela v Curih, kjer leži njihov »planinski aerodrom« in bodo piloti tamkaj točno orisali kraj, kjer leži ponesrečenec.

93-letna plavalica.

V neko pariško kopališče z velikim bazenom je prišla pred dnevi neka 93-letna starka in najela kabino. Ko je stopila iz kabine preoblečena v staromodno kopalno obleko izpred 70 let, je vse kopališče planilo v presrčen smeh, ki pa se je kaj kmalu poleg, ko je starka skočila elastično kakor mlada plavalica v vodo in preplaval bazen v krasnem tempu. Ko je na drugi strani zlezla iz vode, so jo tisočeri kopalci navdušeno pozdravili.

Mariborski teden

MISLI KRITIČNEGA OPAZOVALCA.

Mariborski teden je za nami. Bil sem ves čas optimističen opazovalec. In opazoval sem dobro.

Neka bistra glava je rekla: pokažimo, da je Maribor še na svetu, in ker mu »panem« ne moremo dati, dajmo mu vsaj »circenses«.

Tako je tudi bilo! Torej »circenses« jim dajmo. Kakšne bodo te »circenses« je pač vseeno, samo da so »circenses«. Godbo imamo. Ta mora igrati! Park imamo tudi. Permutirajmo ti dve besedi in dajmo še k vsaki kak epiteton — pa je program za »circenses« hitro gotov. Prvi dan naj bo koncert v parku, in ker je otvoritev, pridajmo kaj bengaličnega. Zato pa vstopnino lahko zvišamo. In mi smo morali šteti pet dinarjev, če smo hoteli te »circenses« videti in slišati. Za drugi dan mora biti kak sprememba, da »vleče«! In naredil se je koncert v parku. Vstopnina se je znižala. Ker je pa za malo denarja malo muzike, se je vzela cenejša godba.

Tretji dan naj bo koncert v novem parku, potem pride »monstre« koncert, nato koncert na pihala pri posebni razsvetljavi. Vse se torej suče okoli besede »koncert« in »park«. Če sta bile na programu ti dve besedi, se je moralo pri vstopu za vsako besedo plačati 1 Din, kakor hitro pa je prišel kak epiteton, si moral še 1 Din pridržati, ker drugače nisi smel blizu. No ja, občinstvo je uvidevno in potrpežljivo, doma ima dosti »panem«, naj plača »circenses«.

Naše občinstvo je res potrpežljivo in dobro. Ulice so mu kar pred nosom zaprti, in kdor je v zaprtih ulicah stanoval, je bil za časa izvajanja programa ali tujnik v svojem stanovanju, ali pa ni smel v svoje stanovanje. Strogo oko postave je samo prvi dan upravljevalo izgovor: stanujem tu in grem domov, druge dneve ne. Zato je bil prvega dne navzlic vstopnini 5 Din obisk tako velik. Za koncert fanfar in temu sledečo predstavo »Prodane neveste« so se celo hodniki zaprli. Z vzklikom: »Živijo Mariborski teden« je skakalo mlado čez ali se je plazilo pod zaporo. In ko sem to opazoval, sem se čudil, da še tega niso vzeli na program in zahtevali posebno vstopnino. Saj je bilo to vendar nekaj izrednega: Zaprli so Aleksandrovo cesto ponoma, in nihče ni vedel zakaj.

Dunaj je »die Stadt der Lieder«, Maribor pa je pokazal, da je Maribor »die Stadt der Musik«. Kjer si bil, povsod si slišal godbo. Tu je izvajal radio svoj program, tam so se napenjali zborci, jazz je obdelaval svojo moderno plesno godbo, pa zopet koncerti na vrtovih, v dvoranah in na strehah gostiln. Vse je bilo veselo, vse je vživelo »circenses«, za »panem« je pa samo v skrbel. Na programu je bil tudi koncert fanfar. Fanfare ljubim, šel sem poslušat. Slišal nisem pa ničesar. Škoda. S potrpežljivim občinstvom sem tudi jaz potrpežljivo čakal, a čakal zaman. Šele pozneje mi je šinilo v glavo: ja, saj ni bilo nobene vstopnine, torej tudi ne more biti fanfarnega koncerta. To sem svoji okolici

povedal in vsi smo potrpežljivo odšli — k »Prodani nevesti«. Pravijo, da je le bil koncert fanfar, toda samo za visoko stanujoče stranke iz najbližje okolice. Naj bo, naj imajo tudi te kaj od tega.

»Prodana nevesta« — na prostem. Vsa čast režiji, godbi, solistom, zboru, lepim konjem, spretnim jezdecem, Tončičevemu dostavljalnemu vozu! Manj časti pa onemu, ki ni odra dvignil in ki je tako slabo za gledalce skrbel. Je pač že enkrat tako na svetu, da naši pogledi ne gredo skozi telesa naših prednikov. In vsi tudi nismo enako veliki. Prvi so sedeli ko na »šamerlihi«, zadnji so stali na klopih. Vsi skupaj pa nismo videli ničesar, o slišanju pa sploh ni bilo govora. Od baleta smo sem ter tja videli le glave. Marsikdo bi bil rad kaj drugega tudi videl, pa vzlic očalom in triedrom ni prišel na svoj račun. Tu je torej malo polomije. Pa nič ne de, saj občinstvo je dobro in potrpežljivo. Drugič bo že bolje.

Pri budnicah nisem prišel na svoj račun. Že od nekdaj imam navado, da vsako bando spremljam. Tu so bile pa kar tri. Če grem z eno, se drugi in tretji zamerim, pri vseh treh pa ne morem biti. In ker sem že tako ustvarjen, da se nočem nikomur zameriti, sem ostal doma, navzlic temu, da ni bilo nobene vstopnine. Žal mi je, ali kot dober Mariborčan moram aranžerju »Mariborskega tedna« izreči nezaupnico, da tu niso pobirali kar vnaprej pavšalnega prispevka od vseh hiš v ulicah, kjer je budila godba s svojimi sladkimi zvoki zaspale prebivalce. Jaz bi bil pripravljen takoj plačati, če bi bila godba mimo moje hiše tudi igrala, pa ni, ker je malo prej nehala in malo dalje začela. Velja torej: za nič muzike se nič ne plača! — Športna povorka prvega dne! Vse je bilo zastopano! Ali ne častno zastopamo, t. j. premalo jih je bilo od vsake panoge. Da ni bilo spredaj res mnogo motociklistov in zadaj še več biciklistov, bi bila povorka zelo kratka. No da, tudi tu ni bilo vstopnine za gledalce.

En namen Mb. tedna: uvesti potrpežljivo občinstvo v vse tajnosti muzike, je bil s prireditvijo raznih koncertov dosežen. Vse je bilo židane volje, vse je pozabilo na »panem« in mislilo le na »circenses«. Pa še drug namen je imel Mb. teden: povzdigniti kulturo, ali vsaj vzbuditi zanimanje za njo s prireditvijo raznih razstav. Predmeti teh razstav so pa že stari znanci, ki bodo v kratkem praznovali jubilej dneva, ko so se prvič pokazali v vsej svoji lepoti in zanimivosti ukaželnim očem mariborskega občinstva, in je le še obžalovati, da ni pri vsakem predmetu kje napisano, kolikokrat se je občinstvu pokazal. Razlika med prejšnjimi in sedanjo razstavo je bila le ta, da se je za to vstopnina podvojila. Labudjo pesem je menda pela razstava konj. V svoji domišljiji sem videl na krpi najmanjšega žrebeta napis: zadnji konj — Ljutomerčan. Gledali smo krasne živalce, polne življenja in lepote, slišali pa tudi dejstva, da reja tega plemena pojema, ker ni kupcev. Prejšnji

odjemalec — Avstrija — je potegnil okoli sebe močan carinski zid, Jugoslavija pa za take konje nima interesa. Ljutomerčani po pravici preklinjajo avtomobile, kajti če bi teh ne bilo, bi lahko vsak funkcionar, ki ima ex offio pravico do avtomobila, dobil pravico do para konj s kočijo, in za to bi bili Ljutomerski amerikanci najboljši. Dal Bog, da bi se oni napis ne uresničil. — Višek Mb. tednu je dal Mariborski otok. Vse je bilo krasno urejeno in premišljeno. Največjo slavo poje občinstvo finančnemu geniju te prireditve. Vse je bilo obdavčeno. Najprej je bil obsojen avto. Če si se pripeljal na otok, ali če si zunaj ostal, si moral plačati 10 Din. Če si prišel peš ali z avtobusom, so te na eni strani mosta prav prijazno sprejeli beriči Mariborskega tedna in prosili, da odrajaš obolus 10 Din za osebo. Prišel si na drug konec mostu in že so te imeli občinski beriči, ki te niso prej spustili, dokler nisi dinarja za osebo oddal. Ponižen ugovor, da si že na oni strani dal cesarju kar je cesarjevega, je bil zavrnjen s trditvijo: ono je za Mb. teden, to pa za občino oz. za otok. Hvalil sem Boga, da imam samo enega otroka, kajti če bi jih imel toliko, da bi »užival davčne olakšice« — na katere bi se prireditelji nič ne ozirali — bi moral poseben nahrbtnik vzeti, da shranim vsa dokazila, da sem pošteno oddal, kar sem moral odrajsati.

V raznih šotorih je bilo mnogo lepega

in dobrega. Otok je zunaj mesta in je vendar mesten. Kako je z obdavčenjem jedade in pijače, ne vem, vem pa, da smo pivo v šotorih plačevali po Din 4.50 vrček, steklenico slatine po Din 10, vino je bilo enkrat 10, drugič 12 in tretjič celo 14 Din. To so bile režijske cene. O drugih cenah niti ne govorim. Miren sem državljan in občan, zato mirno plačam. Naj bo! Mariborski teden naj živi ako hoče postati stalna institucija!

Res imponantno krasen je bil umetni ogenj. Vsekakor več ko velemeden. To je moralo stati ogromnega denarja. In vse je šlo v zrak! Tu se ni občutila gospodarska kriza. Nehote sem se zamislil v stare čase, v čase rimskih cesarjev, osobito v čase Nerona: Natlačen cirkus občinstva. V areni pa morituri in na smrt obsojeni. Gladno občinstvo je pozabilo na glad, hotelo je le igrati. »Circenses« hočemo, kaj nas briga »panem«. S to prireditvijo sem zaključil svojo udeležbo. Žep ni premogel več. Pravijo, da je bila še dirka. Dirk ne morem gledati, ker se uboga živalca konj preveč muči. Ostal sem doma, v duhu prebrodil ves teden in prišel do zaključka: Lep je bil, a tistim, ki so si toliko obetali od njega, lahko povem: Ta teden ne bo dal povoda, da se bo za Maribor začelo novo štetje let. Če si Maribor ne bo znal drugače pomagati, mu tudi tedni ne bodo pomagali.

V—r.

Sport

Lahkoatletski miting SK Maratona.

V nedeljo je priredil SK Maraton na svojem igrišču interni lahkoatletski miting, katerega se je udeležilo tudi pet lahkoatletov ISSK Maribora. Doseženi rezultati so bili naslednji:

Tek 100 m: 1. Gutmeier (Maribor) 11:9;
2. Vidic (Maraton) 12:5.
Tek 200 m: 1. Gutmeier (Maribor) 24:8;
2. Vidic (Maraton) 25:7.
Tek 5000 m: 1. Grmovšek (Maraton); 2. Strucl (Maraton).
Tek 400 m: 1. Uratnik (Maraton); 2. Kompara (Maribor).
Tek 800 m: 1. Grmovšek (Maraton); 2. Strucl (Maraton).
Skok v daljavo: 1. Fika (Maraton) 5.83 m; 2. Perin (Maribor) 5.70 m; 3. Gutmaier (Maribor) 5.65 m.
Skok v višino: 1. Mlekuš (Maribor) 1.62 m; 2. Fika (Maraton) 1.55; 3. Gutmeier (Maribor) 1.55 m.
Skok ob palici: 1. Fika (Maraton) 2.70 m; 2. Gutmeier (Maribor) 2.60; 3. Šef (Maraton) 2.60 m.
Met krogle: 1. Vidic (Maraton) 10.77 m; 2. Šveiger (Maraton) 10.11 m; 3. Kompara (Maribor) 8.08 m.
Met diska: 1. Šveiger (Maraton) 33.40 m; 2. Fika (Maraton) 29.81 m.
Met klada: 1. Rudl (Maraton) 37.38 m; 2. Franci (Maraton) 33.40.

Iz LNP.

Na seji upravnega odbora LNP dne 24. t. m. je bil določen pričetek prvenstvenega tekmovanja v podvezni ligi na dan 25. septembra. Razpored tekem — terminov in parov — se bo objavil, čim

bo določen 8. udeleženec v tem razredu. Istega dne se prične tudi prvenstveno tekmovanje v II. razredu.

Sokolstvo

Mala Nedelja.

Sokolska četa vabi vse na svojo prireditve, ki bo v nedeljo 4. septembra ob 15. uri. Nastopijo domači četniki na dvorišču brata Koseja s prostimi vajami. Po nastopu vpriporijo članice in deca v Društvenem domu praviljično bajko s petjem »Izgubljeni raj«. Igra sokolska godba. — Letošnja velika tombola pa bo v nedeljo 18. septembra. Glavni dobitek bodo bankovec za 1000 Din, vreča moke, obleke in še nad 300 drugih lepih stvari. Sosedna društva se naprošajo, da nas v obilnem številu posetijo. Zdravo!

Sokolska tombola v Hotinji vasi je zadovoljila v vsakem pogledu tako udeležence, kakor tudi društvo, ki je beležilo nad vse pričakovanje zadovoljiv gmojni uspeh. S tem se je zopet znatno približala uresničenju goreča želja, da pridejo Sokoli pod svojo lastno streho. Glavne dobitke so dobili po večini okoličani. Tako so se odpeljali s kolesi: Josip Sernko v Rače, Marija Pezdiceva v Hoče, N. Jakopič v Rače in Ferdo Fras v Hotinjo vas. Z denarjem si bo opomogla Rozalija Peharjeva iz Slivnice, ki je dobila 300 Din v gotovini. Na toplem pa bo Ivan Nehtl iz Razvanja, ki je dobil seženj drv. Vino in pijačo so si nadajale delili Franc Koren, Rihard Möschl in Marija Kovačičeva. Vsa čast slivniškimi Sokolom in Sokolicam, ki so pripomogli k tako lepemu uspehu!

G. Magnaut:

Ben-Keri

Bleščeči Râ žge pesek. S preklanih arabskih gora se neprenehoma vijejo dolge vrste voz liki sprevod velikanskih mravelj po planoti. Pod numulitskimi skalami, visokimi ko hiše, ječijo vsi. Kolesa iz masivnega lesa se pogrezajo v pesek in se zde, kakor da oklevajo za hip, pa se takoj znova premaknejo pod silo petdesetih sopečih prsi. Molče, s sklonjeno glavo gredo drug za drugim, ker jim neusmiljeno grozi bič, in vsako uro samó, se na poveljniskovo znamenje ustavi cela kolona. Tedaj se ti možje, večinoma krepki in mladi, zgrudijo oznojeni in topi na zemljo; mislil bi, da ne bodo več vstali. In nato se na nov znak vsi nehote dvignejo kakor živali in zavzamejo svoje mesto pri ojesu z upognjenim hrbtom in skrivljenimi nogami do novega počivališča...

Na čelu tretje uprege koraka Ben-Keri. Je to ubog tkalec iz Mituna. Že dobršen del svojega življenja se je mučil, ko je prišlo povelje Kufovo, da se pokličejo vsi delavci Dolnjega Egipta. Moral je pustiti svoje statve iz izgajenega lesa

in oditi na delo k veliki piramidi. Bil pa je že star, slaboten in njegovo mučno delo ga je vsega spačilo. — »Tkalec, pravi pregovor, v hiši — je nesrečnejši ko žena. — Njegova kolena so v višini njegovega srca — ne diha prostega zraka. — Če en sam dan ne izgotovi predpisane količine blaga — ga zvežejo kakor lotos v močvirju.«

Ben-Keri je zapustil torej svojo ženo Sitko, ki jo je bolezen prikovala na stol poleg ognjišča in živi od usmiljenja sosedov. Skušal je prikazati svojo bedo in svojo slabotnost; niso ga poslušali in moral je oditi z vsemi onimi iz Mituna in okoliških okrajev. Že tri mesece vleče s svojo vrvjo liki uboga tovarna žival; on pa ni ustvarjen za tako delo; njegovo izmučeno telo kriči od bolečine in v naraščajoči jezi se mu nemo krči srce radi tolike krivice. Včasih tudi, že blizu smrti, misli na poslednjo sodbo, ki bo odločila o njegovem prihodnjem življenju. Glej, njegova duša, ki se je oprstila telesa, zapusti grob in pride pred strašno sodišče, ki mu predseduje Osiris. Govori v svojo obrambo — »Prišel sem k tebi, gospodar moj!... Prinašam

ti resnico... Nisem nikoli lagal! Nisem lenaril! Nisem povzročal joka! Nisem si pridobival bogastva z goljufijo!... Čist sem! Čist sem! — Resno tehta Thôt s svojo tehtnico celotne pravice dejanja tkalca iz Mituna. Ona so tako lahka, da se je skodelica komaj zgani. In vrh tega je toliko pretrpel!... Srečni Ben-Keri! Ne bodo te vrgli v mračno kraljestvo Sit-Tpyhonovo; ne boš poznal gnusnega gnitja niti nečistega dotika škorpionov in kač. V podobi »Zlatega skobca« se boš zinagoslavno upiral vsem napadom »Zlobnega duha«. In glej, sedaj si postal košček Osirisov. Po sladkih Aitavih planjavah blodi tvoj dvojni med bogovi in živi v brezmejni sreči... — Tako sanja Ben-Keri.

Proti večeru, ko se je solnce magnilo k zatonu in so se v hladnem vetriču razširile stisnjene prsi, se je pojavil faraon. Njegova škrlatna in pozlačena nosilnica se je blizala gugaje ob gibljivih in umerjenih korakih šestnajstih črnih nosačev. On, zleknen po strani in z glavo podprto s komolcem, je gledal, ne meneč se za vse ostalo, na piramido, svoj grob, katere mogočni temelji se je odražal na

obzorju. Tam bo tudi on nekega dne... Toda ta mračna misel se mu je pojavila le za hip, zakaj v svojem ponosu se je malone smatral nesmrtnim. Ko so pri nesli nosilnico pred vrsto voz, so se ti mahoma ustavili in vsi izčrpani, drhteči možje so se zgrbili pred gospodarjem, za katerega niso pomenili nič. Komaj je dvignil nekoliko svoje modrikaste trepalnice in to mu je zadostovalo, da je videl moža, ki je prišel s svojega mesta in se zgrudil pred noge nosačev v prah. Bil je Ben-Keri, ki je prestrašen sam nad svojo drznostjo, izgovoril pretrgano te besede: — »O vsemogočni, oprosti črvu, da povzdigne do tebe svoj šibki glas! Čutil sem, kako se dviga v meni Osirisov dih, in upal sem si... Ftahov sin, usmili se!... Glej, moje telo je bolj izsušeno kakor trst, ki so ga izžgali južni vetrovi in moje noge me ne marajo več nositi... Pustil sem tam doli svojo ženo, ki jo je izglodala bolezen in ki ima samo mene, da ji strežem. Dovoli, da se vrnem v Mitun, kjer bodo moje nemodne roke še mogle poganjati ladjico na lesenih statvah. Usmili se moje revščine!...«

(Konec jutri)

„Ljubljana v jeseni“

Navodila obiskovalcem.

Vabila k otvoritvi jesenskega Ljubljanskega velesejma od 3. do 12. septembra v Ljubljani so razposlana. Če komu pomotoma ne bi bilo dostavljeno, naproša velesejemsko upravo, da ga reklamira v velesejemski pisarni.

Zatvoritev poti. Prehod skozi Lattermannov drevored, ki vodi od spodnjega dela bivšega otroškega igrišča mimo velesejemskih paviljonov proti pivovarni Union, bo v času od 30. avgusta do 17. septembra t. l. radi prireditve velesejma zaprt.

Prevozne olajšave za potnike in blago na jesenski Ljubljanski velesejem, so dovolile sledeče tuje države: Avstrija, Bolgarija, Češkoslovaška, Grška, Italija, Madžarska, Nemčija, Poljska, Romunija in Saarsko ozemlje.

Permanente legitimacije jesenskega Ljubljanskega velesejma od 3. do 12. septembra t. l. Uprava Ljubljanskega velesejma opozarja imejtelje permanentnih legitimacij, da veljajo samo za osebo, na katere ime se glase in da so neprenosne.

Kje se dobe sejemске legitimacije? Legitimacije za obisk letošnjega jesenskega velesejma prodajajo vsi večji denarni zavodi, trgovske korporacije, županstva, prosvetna društva, tujsko-prometne ustanove in večje železniške postaje dravske banovine. Kjer bi legitimacij ne bilo na razpolago, naj se zahtevajo direktno od urada Ljubljanskega velesejma. Organizacije in ustanove, katere bi želele prevzeti prodajo legitimacij, se naprošajo, da se obrnejo na urad velesejma.

Preskrba prenočišč v hotelih ali privatnih stanovanjih za obiskovalce jesenskega Ljubljanskega velesejma bo

prevzel letos stanovanjski urad velesejma, ki bo posloval na glavnem kolodvoru nepretrgoma noč in dan. Posebna komisija stanovanjskega urada bo pregledala vse prijavljene sobe, tako da bodo obiskovalci dobro in poceni preskrbljeni s čistimi in udobnimi prenočišči.

Konjska razstava na letošnjem jesenskem velesejmu bo zadnjo nedeljo razstavnega tedna, to je 11. septembra. Konjereji se vabijo, da nemudoma pošljejo svoje prijave na naslov: Stanko Gostič, banovinska žrebčarna, Selo pri Ljubljani.

Razstavo čistokrvnih psov vseh pasem priredi 8. septembra Jugoslovanska kinološka zveza na jesenskem velesejmu v Ljubljani. Razstavljenih bo preko 300 teh najzvestejših spremljevalcev človeka.

Razstavo slovenske knjige prirediletos prvič slovenska založništva in knjigarne na jesenskem velesejmu v Ljubljani. Obiskovalcu se bo nudi lep pregled plodonosnega dela zadnjih let na knjižnem polju. Naj bi si utrla naša knjiga širšo pot v slovenske domove!

Umetnostne razstave na velesejmu so že dobro znane. Letos se priredi v okolišju jesenske prireditve Ljubljanskega velesejma razstava upodablajočih umetnosti »Žena v slovenski umetnosti«, na kateri sodelujejo vsi pomembni slovenski slikarji in kiparji. Vsak obiskovalec bo volil najlepšo sliko z listkom. Izvoljena umetnina bo nagrajena.

Fotoklub v Ljubljani priredi na letošnjem jesenskem velesejmu jugoslovansko amatersko razstavo umetniških fotografij. Razstava, na kateri sodelujejo najboljši foto-amaterji iz cele države, obsega veliko razstavno zgradbo.

transkripcija, ki uporablja v glavnem znake mednarodne fonetske zveze, se pa iz poljubno-praktičnih razlogov izogiblje preveč rigoroznih, le specialistom dostopnih znakov. Slovenski pomen francoske besede je natisnjen v normalnem knjižnem tisku — vzgledi, fraze, idiolizmi pa v italiki.

Kot že omenjeno, je Jugoslovanska knjigarna založila tudi dr. Janka Kotnika »Slovensko-francoski slovar«, ki je sicer nekoliko manj obsežen kot Pretnarjev, je pa zgrajen na istih principih ter ga odlikujejo slične vrline. Dr. Janko Kotnik je sestavil nadalje pregled francoskega glagola (Les verbes français), ki izredno dobro služi dijakom srednjih šol kot repertorij in repetitorij.

Slednjič je Jugoslovanska knjigarna založila tudi dr. St. Lebna »Francoščino brez učitelja«. Knjižica je namenjena samoukom, jo bo pa s pridom mogel uporabljati tudi dijak prav tako ko oni, ki si po večletnem prekinu želi osvežiti radi pomanjkanja prakse obledelo znanje francoščine.

J. P.
Ljubljanske gledališke predstave na prostem.

Narodno gledališče v Ljubljani vprizori tekom jesenske razstave in v okviru

kongresa narodnih noš vrsto predstav pod milim nebom. Prva bo 3. septembra ob 20. uri vprizoritev veličastnega dela »Slehernik« na Kongresnem trgu pred portalom Nunske cerkve. Vtis, ki ga je napravilo to delo lani, je ostal vsem v nepozabnem spominu in bo gotovo tudi letos odziv občinstva prav tako velik. V nedeljo 4. septembra ob 16. uri se poje na otroškem igrišču za Tivolskim gradom uspela Smetanova »Prodana nevesta«, ki je naravnost namenjena temu idealnemu prostoru. V torek 6. septembra ob 20. uri se vprizori istotam blesteča Shakespeareova veseloigra »Sen kres ne noči« z zbori, baletom in Mendelkohnovo muziko. Pravilčnost in veselo dejanje tega dela bo na velikem prostoru v naravi gotovo pridobilo. V četrtek 8. septembra ob 16. uri se vprizori prvič na otroškem igrišču v Tivoliju zabavna opereta »Mascotta«, prirejena z novimi atrakcijami. V soboto 20. septembra se ponovi »Slehernik«, v nedeljo 11. septembra pa »Mascotta« ob istem času ko premiera obeh del. Opozarjamo občinstvo, da po možnosti rezervira sedeže in jih kupuje vnaprej. Začetek prodaje vstopnic bo objavljen pravočasno.

V dobi socialne bede

Pol ure razgovora ob državni cesti.

Jasno popoldansko nebo z močno pripekajočim solncem mi je dalo povod, da sem se po večurni hoji zleknil v senco košate jablane, hoteč tako nekaj minut uživati dobrote blagodejnega hlada. Skoraj bi od utrujenosti zadremal, da me ni predramil mimo drveči avtomobil, vozeč s sabo polno veselih obrazov. Za njim se je dvigal gost oblak cestnega prahu, v njem pa se je po cesti počasi premikal mož žuljavih rok in izmognanih lic. No, ge so se mu šibile, kar je dovoljno pričalo, da ima za sabo že nekoliko kilometrov hoje. Tudi čevlji so kazali isto, kajti palec desne noge je že priknkal ogledovat naravo in cesto, po kateri ga že mesece in mesece vlačijo za sabo njegovi gospodar.

Takoj je krenil proti meni, otepajoč si med potjo še od cestnega prahu zasiveli klobuk in čevlje? Ker me je zanimala usoda popotnika sem ga vljudno pozdravil; tudi on mi je odgovoril ter mi jelne da bi ga vprašal, pripovedovati svojo usodo.

»Že v decembru lanskega leta sem bil kot rudar v premogovniku reduciran ter tako v sredi zime postavljen na cesto. Star sem 45 let. Iskal sem zaslužka v Mariboru na borzi dela, pa ga nisem dobil. Reden pojav sem ji vsak ponedeljek, ni me pa doletela sreča zaposlitve še vse do danes. Tirajo nas med kmete, ki pa vsa dela v kolikor jih zmorejo opravljajo sami, da tako zmanjšajo deficit letnega računa. Zaposlil me je nekaj dni, ter

mi nato izplačal bori zaslužek 5 Din na dan, ki pa sem ga takoj odposlal ženi in 5. neposkrbljenim od gladi hirajočim otročkom. Srce mi hrepeni že skoraj objeti ženo in otroke, ne morem pa tega storiti pred zaposlitvijo, kajti snidenje z rodbino, ki je v enakem obupnem položaju ko jaz, bi mi bilo težje ko bodalo v srce.

Opazil sem, da se mu od gladi in žeje zapleta jezik, zato sem mu ponudil nekaj dobrot svojega turističnega nahrbtnika, ki jih je s slastjo kaj kmalu snedel ter nato nadaljeval svoje pripovedovanje.

»Pot me vodi v Sušak, kjer grade, kakor sem izvedel iz časopisov, več novih stavb. Upam da najdem vsaj tam zaposlitev. Če je ne najdem tudi tam, potem mi ne preostane drugo ko — končati življenje ženi, otrokom in sebi...«

S solzami v očeh se je mož poslovil od mene zatrijuč, da ne najde izraza, s katerim bi se mi zahvalil za storjeno dobroto ter nato kakor preroben nadaljeval svojo pot.

Srečaval sem za tem še mnoge zaslužka željne siromake, ki so bodisi v sencah občestnih jablan, ali pa med potjo krotili glad z naravnimi dobrotami občestnega sadja. Mimo njih pa so bahavo drveli zopet avtomobili, ne menč se za usodo sobrata-irpina, ki v utrujenosti, v potu svojega obraza in gladi komaj premika noge.

Tokrat sem mislil na ošabnega bogatina in revnega Lazarja, na one, ki se v izobilju jedi in pijače zabavajo, na one, ki odganjajo reveže izpred praga ter na sveto pismo, ki pravi: »Lažje bo priti...«

Franjo Prevorsek

Kulturne vesti

Dr. Janko Pretnar: Dictionnaire français-slovène (Francosko-slovenski slovar), II. izdaja. Založila Jugoslovanska knjigarna, Ljubljana 1932. 608 strani. — Nove politične zveze, spontana reakcija proti vsiljevanju germanske kulture in v zvezi s tem sprememba učnega načrta zlasti v srednjih šolah: vse to je povzročilo, da se je po vojni učenje francoskega jezika v naših krajih razmahnilo z neobičajno silo. Pojavila se je seveda nemudoma zahteva po primernih učnih pripomočkih. Zlasti smo potrebovali dobrega slovarja. Dr. Pretnar, ki se je lotil tega težavnega dela, je moral načeti ledino. Vendar je s pomočjo Francoskega instituta v Ljubljani l. 1924. postavil v svet svoj »Francosko-slovenski slovar«, kateremu je l. 1923. v založbi Jugoslovanske knjigarne in s pomočjo francoske vlade sledil Kotnikov »Slovensko-francoski slovar«. Kdor se je bavil s francoščino, je takoj mogel razpolagati z dvema za naše razmere odličnima pomagalom.

Da je občinstvo pridno segalo po Pretnarju, dokazuje dejstvo, da je pred kratkim zagledala beli dan že druga izdaja tega slovarja.

Ta pojav na področju naše leksikografije velja zabeležiti in to tem bolj, ker dela čast ne samo prireditelju, temveč v polni meri tudi založnici in tiskarni. Format v platno vezanece Pretnarjevega slovarja je izredno priročen, papir pa je dovolj tenak, da knjiga kljub visokemu številu strani ne presega srednje debeline. Besedni zaklad je v primeru s prvo izdajo temeljito izpopolnjen, tako, da bo vsakomur pri obdelovanju poljubnega francoskega teksta pripomoček neprecenljive vrednosti. Zlasti seveda to velja za učečo se mladino in za samouke, ki jim bo Pretnarjev slovar zvest drug in svetovalec.

Slovar je zgrajen izredno racionalno ter je zato pregleden, zgoščen, jednat. Tej njegovi arhitektonski vrlini je tiskarna znala podeliti kar najprimernejšo obliko. Francoske besede so podane v debelem tisku, v oklepaju sledi fonetska

Lepo dvosobno stanovanje s kopalnico iščeta zakonca brez otrok s 1. ali 15. oktobrom v centru mesta. Naslov v upravi. 2748

Lepo, opremljeno sobo oddam s 1. septembrom v najem. Tattenbachova ulica 20 I, desno. 2747

Lokal na najprometnejšem mestu v Mariboru porabljen za vsako stroko (izvzemši specerijo) oddam takoj. M. Berdajs, Maribor, Trg svobode. 2751

Denarnice za kovani denar v veliki izbiri pri Ivanu Kravosu, Maribor, Aleksandrova c. 13. 2735

V Mariboru! Sprejme se dva dijaka v bližini srednjih šol, prvo nadstropje, solnčna soba, kopalnica, prvovrstna hrana, v trgovski družini. Pomoč pri učenju v hiši. Ponudbe poštroležeče Maribor št. 45. 2662

»Tempo« čevlji na obroke. Slovenska 18. 2500

Izposojamo gramofone in plošče po Din 1.— »Slager«, Slovenska 18. 2501

Sprejemem sestanovalko v lepo solnčno sobo v sredini mesta. Gospojna 7 III, levo. 2806

Stanovanje v vili 3 sobe z vsem komfortom oddam mali čisti stranki s 1. septembrom. Ponudbe na upravo lista pod: »Bližina parka«. 2807

Kupim mlado, volčjo psico, čiste pasme. Emeršič, Aleksandrova cesta 18. 2808

Z večjim kapitalom želim soudeležbe proti vknjižbi pri rentabilnem podjetju. Ponudbe na upravo lista pod št. »2801« 2801

Lepo 2 sobno stanovanje oddam s 1. oktobrom mirni stranki. Poizvedbe pri g. Porekar, Cankarjeva ul. 18 II. 2802

Dijakinja išče stanovanje z vso oskrbo in z uporabo glasovirja. Naslov pustiti v upravi »Večernika«. 2805

Dijakinjo sprejme na hrano in stanovanje v lepo solnčno sobo učiteljska družina. Na razpolago kopalnica, Stritarjeva ul. 29, pritličje. 2804

UGODNO OTVORITEV KNJIGARNE UČITELJSKE TISKARNE, PRDROŽ. V MARIBORU

raznovrstne ostanke po Din 6-, 7-, 8-meter

za birmance, ženine in neveste

dobro in poceni v

TRPIN-OVEM BAZARJU

Maribor, Vetrinjska ulica 15

Knjigarna Učiteljske tiskarne v Ljubljani naznanja, da je dne 1. julija otvorila podružnico v Mariboru v Gornji Gospodski ulici št. 44.

Na zalogi ima vse šolske in druge knjige, zvezke ter vse šolske in pisarniške potrebščine. Blago dajemo po najnižjih konkurenčnih cenah.

O bogati izbiri knjig, muzikalij in druge literature ter učil Vam daje vse podatke naš katalog, katerega Vam na željo radi volje brezplačno pošljemo. 2747

Sanatorij v Mariboru Gosposka ulica 49 Telefon 2358

Lastnik in vodja **kirurg dr. Mirko Černič**

Najmodernejši urejen za operacije, zdravljeni eporati: višinsko solnce, diatermija, tonizator, žarnica »Hala« Enterocleaner, zdravljenje z radijem (pljuča in kopeli) Cene zmerne! 2a